

ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ

Ўзбекистон
Республикаси
ижтимоий-
иқтисодий
газетаси

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Qishloq HAYOTI

№ 132 (6.345). Сотувда эркин нархда

БУГУНГИ СОНДА:

ТУРФА РАНГЛАР ЖОЗИБАСИ

...Қорақўл жилоси. Унинг ранглари минг хилдадир. Бу жилолар мустақил мамлакатимиз жозибасига ўзгача кўрк беради. Бу йўлда навоийлик қорақўлчилар ислохотларни чуқурлаштириш жараёнида самарали иш олиб бораётти ва эътиборга молик ютуқларни қўлга киритмокдалар.

(1-3-саҳифаларда)

Аёл қафдек ҳовли узра юғриб-елиб оқшом тушганини ҳам сезмай қолди. Қўзлари оstonага қадалган. Қўчадан машина ўтса, қорағи ҳовлиқиб эшикка зир юғу-

ОҚИБАТ

ради. Бу орада эри ишдан қайтди. Болалари ҳам. Ақасидан ҳануз дарак йўқ эди... Аллама-халда эшик олдиға машина келиб тўхтади. Ухламай ётган аёл ўрнидан даст отилиб турди. Қўча эшик томон югурди...

(2-саҳифада)

ОИЛА МУСТАҲКАМ БЎЛСИН

Асосийси, ёш оилалар учун тавсияномалар, китоблар, турли буклетлар тайёрлаб ёшлар ўртасида тарқатялмиш. Халқ таълими вазирлиги билан келишган ҳолда лицей, коллеж ва олий ўқув юрти талабаларининг "Оила психологияси" китобини ўқиб-ўрганишлариға шароит яратдик.

(1-4-саҳифаларда)

ЭЗГУ ФИКР, ЭЗГУ СЎЗ ВА ЭЗГУ АМАЛНИ УЛУҒЛАГАН КИТОБ

Президент Ислам Каримовнинг «Авесто» китобининг 2700 йиллигига бағишлаб барпо этилган ёдгорлик мажмуининг очилиш маросимидаги нутқи

Ассалому алайкум, қадрли ватандошлар!

Мухтарам меҳмонлар! Аввало, кўнжа Хоразм диёрида, дунё маданиятининг ноёб дурдонаси бўлмиш «Авесто» китобининг 2700 йиллигига бағишлаб барпо этилган ёдгорлик мажмуининг очилиш маросимида сиз, азизлар билан қўришиб турганимдан гоёт мамнун эканимни изҳор этишға ихозат бергайсизлар.

Ўзининг бой ўтмиши, бетакрор маданияти, ўлмас қадриятлари, меъморий обидалари билан бутун оламда шўхрат қозонган Хоразм замини кўплаб буюк воқеалар, қутлуг байрам ва шодиёналарнинг гувоҳи бўлган.

Бугун биз барчамиз иштирок этаётган ушбу тантанали маросим ҳам қадимий Хоразм тарихи, Ватанимиз тарихи шонли саҳифаларға нечоғли бой эканидан яна бир бор далолат беради.

Хурматли дўстлар!

«Авесто», яъни «Ҳаёт йўриқномаси» деб аталган бу муаззам китоб хусусида сўз юртар эканимиз, аввало, унинг тарихи, бу мумтоз асарнинг аҳамияти, нима учун биз унга бу қадар катта эътибор бераётганимиз ҳақида тўхталиб ўтиш зарур, деб ўйлайман.

Аввало, қадим-қадимда, яъни бундан 30 аср муқаддас мана шу мўътабар заминда яшаган аждодларимизнинг ақл-заковати ва қалб қўри билан яратилган, ўн икки минг терига тилла суви билан битилган бу ноёб тарихий ёдгорлиқнинг замон тўфонларидан, қанча-қанча оғир синовлардан ўтиб, бизнинг давримизга етиб келганининг ўзида катта маъно муҳассас.

Ушбу нодир китоб айни замонда бу қадим ўлкада, бугун биз яшаб турган тупроқда буюк давлат, буюк маданият, буюк маънавият бўлганидан гувоҳлик берувчи бебаҳо тарихий ҳужжат бўлиб, минг йиллар, асрлар давомида авлод-аждодларимиз учун маънавий-руҳий таянч, чексиз куч-қувват манбаи бўлиб келган.

Шунинг учун ҳам, юнон босқини бўладими, араб истилоси бўладими - бу юртға кимки қўли қўтариб келмасин, биринчи галда мана шу нодир китобни йўқ қилишға, шу йўл билан халқни ўз тарихи ва хотирасидан жудо этиб, унинг иродасини синдиришға урингани бежиз эмас.

Бу қадимий ўлкаларға юриш қилган Александр Македонский ўттиз икки китобдан иборат бўлган ушбу улкан асарнинг асл нусхасини Юнонистонға юбориб, унинг тиббиёт, астрономия, фалсафаға оид бобларини алоҳида қўйиштириб олгани, қолган қисмларини эса ёндириб ташлагани ҳам шундан далолат беради.

Айтиш мумкинки, шу тариха «Авесто»да баён этилган илмий ва ҳаётий тушунча-тасаввурлар нафақат Марказий Осиё ва Юнонистон, балки бутун Фарб илму

фани ва фалсафаси ривожига салмоқли ҳисса бўлиб қўшилган.

Шу маънода, бугунги маросим, бугунги тантана фақат Ўзбекистон халқининг эмас, башарият мулкиға айланиб кетган «Авесто» китобини минг йиллар давомида асраб-авайлаб, ўқиб-ўрганиб, унинг олижаноб гоёларига амал қилиб, уларни тарғибу ташвиқ этиб келаётган барча халқларнинг ҳам байрамидир, десак, асло муволаға бўлмайди.

Мухтарам дўстлар!

Бу дунёда одам зоти бор экан, ҳеч шубҳасиз, у ўз аждодларининг олис кечмиши, турмуш тарзи, урф-одатлари, уларнинг қандай ҳис-туйғулар билан яшаганиға қизиқиши, бу ҳақда тасаввурға эға бўлишға интилиши табиий, албатта.

Шу нуктаи назардан қараганда, биз «Авесто» китобини бугунги кун учун ҳам нухотда қимматли бўлган ана шундай нодир маълумотлар манбаи, деб тўла ишонч билан айта оламиз.

Айниқса, бу китоб аждодларимизнинг табиатға, еру сувға, қуёш ва ҳавоға бўлган олийҳой муносабатини, ота-она ва фарзандаға меҳр-оқибатини, уларнинг муқаддас тушунчаларини, ўз ерини қимлардан, қандай хавф хатарлардан ҳимоя қилиб, жамоа бўлиб яшаганини - барча-барчасини мукамал ёритиб бергани билан қимматлидир.

«Авесто» билан яқиндан танишар эканмиз, яна бир қарра шунға иқроқ бўламизки, бу мангу китобда ифода этилган буюк гоёлар, фалсафий ҳикматлар ўзининг ҳаётий мазмуни билан бизни бугун ҳам ҳайратда қолдиради.

Бу ҳақда гапирганда, мен, аввало, «Авесто»нинг туб маъно-моҳиятини белгиллаб берадиган «Эзгу фикр, эзгу сўз, эзгу амал» деган тамойилда ҳозирги замон учун ҳам беҳад ибратли бўлган сабоқлар борлигини алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиман.

Мухтасар қилиб айтганда, агар инсоннинг максоди, фикри эзгу бўлса, сўзи самимий ва ҳаққоний бўлса, ҳаракат ва интилишлари изчил ва қатъий бўлса, ҳар бир ишнинг натижаси хайрли бўлиши мукаррар, дея талқин қилинади «Авесто»да.

Ҳақиқатан ҳам, бу чуқур маъноли, ҳаётий сўзларнинг мазмуниға яна ва яна бир бор эътибор берсак, аждодларимизнинг минг йиллар олдин айтган мана шундай ўғитлари бугунги кунда ҳам нақадар долзарб ва таъсирчан эканини аққол аглаш мумкин.

«Авесто» китобида муҳассас тоналган гоё ва фикрлар ҳақида гапирар эканмиз, уларнинг нақадар чуқур мазмунға эғалиги ва ўзининг абадийлиги билан, бу асарда, аввало, табиатға муносабат, табиатға ҳурмат туйғуси, борлиқ оламнинг яхлитлиги ва бир бутунлиги, табиат ва инсон уйғунлиги, атроф-муҳитни сақлаш ва ас-

СУРАТДА: Президент Ислам Каримовнинг оқсоқоллар билан мулоқот пайти. (ЎЗА)

раш одамзотнинг энг асосий вазифаси экани тасвирлаб ва исботлаб берилгани билан бугунги кунда ҳам ҳар қандай одамни ҳайратда қолдиради.

Шундай олис даврларда ҳам аждодларимиз ўз яқинлари, оиласиға меҳрибонлик кўрсатиб, бир-бириға елкадош бўлиб, бошиға тушган синов ва ҳаёт бўронларини биргаликда енгиш каби фазилатларни улуғлаб, уларға амал қилиб яшаганидан таъсирланади киши.

Хурматли ватандошлар!

«Авесто»дай мумтоз асарнинг айнан Хоразмда, бизлар бугун тўпланиб турган мана шу заминда дунёға келиши тарихий нуктаи назардан ҳам, маънавий нуктаи назардан ҳам, ҳаётий нуктаи назардан қараганда ҳам табиийдир.

Негакки, бугунги ҳаётимизнинг барча қатламларига хос, халқимиз муқаддас деб биладиган, ҳар қайси оила, ҳар қайси хонадонда анъанаға айланиб қолган, авлоддан авлодға мерос бўлиб келаётган, ҳозир ҳам турмушимизда ҳўм сураётган урф-одатларнинг маъно-мазмунига чуқур эътибор берсак, уларнинг «Авесто»да акс этган тушунча ва қадриятлар билан бениҳоя уйғунлигининг гувоҳи бўлишимиз мукаррар.

Бунинг тасдиғини кўпгина мисолларда кўришимиз мумкин.

Хоразм воҳасининг мураккаб табиати, кишининг изғирини, ёзининг жазирама иссиғи, қаттиқ шамоллари, оғир тупроқ шароити барчамизға яхши маълум.

Мана шундай синовларға бардош бериб, шу заминнинг ҳар бир қаричини ўзига азиз қилиб, шу юртни гуллайтиб-яшнатаётган фидойи инсонларнинг меҳнатига қўйил қолади киши.

(Давоми 2-бетда)

3 ноябр кўни Урганчада «Авесто» китобининг 2700 йиллигига бағишлаб бунёд этилган ёдгорлик мажмуининг очилиш маросими бўлди.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов нутқ сўзлади.

Қутлуг кўнларимизнинг шўхўшдан далолат бўлган ушбу байрамға тайёргарлик жараёнининг ўзи ҳам халқимиз табиатига хос байрамона тарзда олиб борилди. Ёдгорлик мажмуининг очилиш маросими эса бу байрамнинг энг юқори чўққиси бўлди. Шодиёнаға ташриф буюрган одамларнинг қайфияти, улар чекрасида намоен бўлиб турган кўтаринки руҳдан бугунги кунимизға шўхроналик туйғуларини сезиш қийин эмас.

Бундан қарийб уч минг йил илгари яратилган «Авесто» яхшилик ва ёмонлик, раҳмдиллик ва ёвузлик, билим ва ҳаёлатнинг инсоният тараққиётидаги ўрнини кўрсатиб берган буюк китобдир. У халқимиз илдизлари, давлатчилигимиз асослари қадим тарихға бориб тақалишадан, аждодларимизнинг юксак маънавиятидан далолат беради. Давлатимиз раҳбари таъкидлаганидек, ушбу нодир китоб айни замонда бу қадим ўлкада, бугун биз яшаб турган тупроқда буюк давлат, буюк маданият, буюк маънавият бўлганидан гувоҳлик берувчи бебаҳо тарихий ҳужжат ҳисобланади.

«Авесто» «Ҳаёт йўриқномаси» деган маънони беради. Ҳақиқатан ҳам, минг йиллар давомида бу китоб инсон ҳаёт тарзининг ўзига хос йўриқномаси бўлиб келган. У кишиларни эзгуликка, яхшиликка, бунёдкорликка, илм олишға қорлаган, ёвуз кўчларға, ҳаёлот ва ёмонликка қарши курашишға даъват этган. Бу китобни башарият тарихида жуда катта ўрин тутган энг қадимий ёзма ёдгорлиқлар қаторида кўрсатиш мумкин. Инсоннинг жамиятдаги ўрни, ахлоқий-фалсафий қарашлари, давлатчилик асосларини бир тизимға солиш нуктаи назаридан олиб қараганда «Авесто» киёси йўқ асардир.

«Авесто» инсоният тараққиётида муҳим ўрин тутувчи китоблардан бири ҳисобланади. Президент Ислам Каримов ташаббуси билан Ўзбекистон Республикаси ҳукумати ва ЮНЕСКО томонидан ушбу китоб яратилганининг 2700 йиллиғини кенг миқёсда нишонлаш тўғрисида махсус қарорлар қабул қилинган бугунги кунда ҳам «Авесто» башарият маънавий-маданий ҳаётининг ажралмас қисми бўлиб қолаётганидан далолат беради.

«Авесто»да айтилган кўпгина фикр-мулоҳазаларнинг аҳамияти ҳозир ҳам бекиёсдир. Масалан, уй қур, бугдой эк, юртға барака кирди, дейилади ушбу китобда. Шунингдек, меҳнат билан ҳалол кун қўриш, жамиятнинг асоси саналиш оиланинг муқаддаслиги билан боғлиқ тушунчалар китобда батафсил асослаб берилган.

(Давоми 2-бетда)

ҚОРАҚЎЛ ЖИЛОСИ ТИНИҚЛАШМОҚДА

• Мамлакатимиздаги қорақўл қўйларининг 44 фоизи Навоий вилоятида боқилляпти.

• Яйловлар миқдори 9,5 миллион гектарни ташкил этади.

• Бир йилда майда моллар юз минг бошға кўпайди ёки ҳўжалиқларда 827 минг бош қўй-қўзи парвариш этиляпти.

• Соф фойда 1,3 миллиард сўмдан иборат бўлди, ўтган йили бу миқдор 697 миллион сўмға етган эди.

Қизилқум кўзи илг-лардан иборат. ИСЛОХОТ Унинг бағрида кезиб юрган сурувлар кўнгириғи кенгликлари мусиқа сеҳриға чўлғагандек бўлади.

Бугунги кунда, - дейди Навоий вилояти «Қорақўл» бирлашмаси раиси Фазлиддин Аҳмедов, - бирлашмамиз таркибида 36 ширкат ҳўжалиғи бўлиб, уларда 827251 бош майда шохли мол, 6417 бош от, 4331 бош туя, 928 бош қорамол парвариш этиляпти.

Ўтган йилға нисбатан майда шохли моллар 11,4 фоизға ёки юз миқдор бошға, совлиқлар 11 фоизға ёки 36201 бошға, отлар ва биялар эса 10,5 фоизға кўпайди.

Бу ютуқларға қандай эришилди? - сўраймиз ундан.

Аввало, - дейди Фазлиддин Аҳмедов, - мамлакатимизда олиб борилаётган изчил иқтисодий сиёсат ҳар бир чўпон-чўлиқнинг масъулият ҳиссини оширди. Бу йил қўзилардан 473410 бош соғлиқнинг ҳар юз бошидан 105 тадан ёки 500741 бош қўзи олинди. Бу қўзиларнинг 320 минг боши ўстиришға қолдирилди. Бу жами олинган қўзининг 67 фоизини ташкил этади.

Ушлаб ширкат ҳўжалиқлари қоракўлчиликда ўзига хос мактаб яратганлиқларини намойиш этишди. Айниқса, «Конимех», Абай номили, «Қизилқум», «Аяқ-қудук», «Нурота», «Ғозгон», «Сарибел», «Қизилча» ширкат ҳўжалиқлари ана шулар жумласидандир.

(Давоми 3-бетда)

ИЗЛАНИШ

«Бегимов» хусусий кичик корхонаси алюминий хом ашёсидан ҳар хил сизимдаги турли қозонлар, офтоблар, товарлар ҳамда қўловчилар тайёрлашда Қашқадарё вилоятида ягонадир. Дехқонбод тумани марказида фаолият кўрсатиб келаётган мажмуи ҳалқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш корхонасида ака-ука-

«БЕГИМОВ» - ВИЛОЯТДА ЯТОНА

лар Шабон, Шермат, Фарҳод Бегимовлар ҳамда ўн нафардан зиёд ишчилар самарали меҳнат қилмокдалар.

Корхона раҳбари Шабон ака шундай дейди:

«Мақсадимиз яқин келажакда ўзимизда тайёрланадиган ҳалқ истеъмоли молларининг турларини кўпайтириш, аҳолиға хизмат кўрсатишнинг кенгайтириш ҳисобиға кўпроқ иш ўринлари яратишдан иборатдир.

(Давоми 2-бетда)

ТАНАЗЗУЛ

Ўзбекистон ўз мустақиллиғига эришиб истиқбол йўлиға чиққаниға 10 йилдан ошди. Ўтган фурсат халқимизнинг нақадар тадбиркор, ишбилармон ва ватанпарвар эканини намоен этиб, юртдошларимизнинг ниямаларға қодирлигини намоен этди.

Шундай юртдошларимиздан бири Навоий туманида фаолият кўрсатиб, халқ манфаати учун жон куйдирган Тоштурсин Жумаев ва унинг раҳбарлиғида вилоятда илк бор ташкил этилган «Навоий-Зарафшон» агрофирмаси жамоасидир. Кейинчалик фаолияти ноқонуний чекланганлиғи ва айрим мутасадди раҳбарларнинг ноқонуний хатти-ҳаракатлари оқибатида агрофирманинг инқирозға юз тутиб, ҳўжасизлик оқибатида мол-мулки тарқатиб юборилганлиғи халқ ҳам тадбиркорлар йўлида айрим сунъий гоёлар борлиғидан далолат.

Аслида «Навоий-Зарафшон» агрофирмаси Навоий туман «Тайёрлов савдо» ташкилоти таркибида ташкил топан. Бу хусусда «Тайёрлов савдо» ташкилоти билан шу тумандаги «Зарафшон» жамоа ҳўжалиғини бирлаштириш тўғрисида Навоий туман ҳокимининг ҳам қарори бор.

Истиқлолимизнинг дастлабки йилларида мураккаб иқтисодий вазият юзаға келганлиғи барчаға аён. Шундай шароитда ушбу ташкилот томонидан республикамизда 33 минг тонна бугдой, 5 минг тоннадан зиёд картошка ва турли хилдаги озиқ-овқат махсулотлари олиб келинди.

Ушай йилларда Навоий тоғ-металлургия комбинати ишчи-хизматчиларини озиқ-овқат махсулотлари билан таъминлаш ҳар қандай иқтисодий бақувват ташкилотнинг қўлидан келмасди. Ушунда «Навоий-Зарафшон» агрофирмаси билан корхона ишчилар таъминоти ўртасида ўзаро ҳамкорлик шартномаси тузилиб, ишчи-хизматчиларнинг озиқ-овқат таъминотида узулмишга йўл қўйилмади.

Президентимиз И.Каримовнинг ташаббуслари билан «Шаҳардаги иқтисодий бақувват ташкилотлар билан қишлоқ ҳўжалиғи корхоналарини бирлаштириш тўғрисида»ги қўрсатмалари чиқди. Шунга асосан «Тайёрлов савдо» биришмаси «Зарафшон» жамоа ҳўжалиғиға қўшиб олинди. Ушунда бирлашма ҳўжалиқнинг турли ташкилотлардан 90 миллион рубл қарзини тўла тулди.

(Давоми 3-бетда)

АЗИЗ МУШТАРИЙ!

«Қишлоқ
ҳаёти»

Сизға ишда,
ўқишда, оила
даврисида энг
яқин ҳамдам,
ҳамфикр ва
маслаҳатгўй.

Газетамизға
2002 йил учун
обуна бўлишни
унутманг!

Бизнинг индекс:
144.

ОИЛА ҚЎРҒОНИ БУЗИЛМАСИН

Дунё миқёсида глобаллашув жараёни оила муаммоларини ҳам четлаб ўтмаяпти. Шу жиҳатдан бу масалани илмий тадқиқ этиш заруриятға айланади.

Ва бунга мамлакатимизда асос солинди ҳам. Лекин миллий менталитетимиз, қадриятларимизни ҳисобға олган ҳолда бу йўлда қандай мақсад қўзланди-ю, самара қай даражада бўлмокда?

Республика «Оила» илмий-амалий маркази директори, психология фанлари доктори Васила Каримова билан суҳбатимизда ушбу саволларға жавоб топишға ҳаракат қилдик.

«Оила билан наларимиз, келаятгани ҳол, албатта. Лекин бугунги замон талабларини эътиборға олмай, «Ота-бобомиз шундай қилган» деб яшаш қобикча ўралиб қолиш, ҳолос. Айниқса, оила билан боғлиқ муаммоларни ҳал қилиш чоғида бу ҳолат қалтис вазиятни юзаға келтиради. Буни бартараф этиш учун маъжуд муаммолар илмий таҳлил этилиши лозим. Шунда чора топиш оsonлашади.

«Демак, шу мақсадда «Оила» илмий-амалий маркази ташкил топан бўлса керак?»

«Ҳа, ҳақиқатан ҳам марказимиз 1998 йили Президентимизнинг махсус қарориға биноан айнан сиз юқорида санаб ўтган масалаларни қўзда тутган ҳолда Республика Хотин-қизлар қўмитаси қошида ташкил этилганди. Бугунда 34 нафар ходимимиз бор. Ва республикамизнинг бир қатор вилоятларида марказимиз бўлимлари фаолият кўрсатяпти.

«Илмий тадқиқ этиш йўли билан асосан қандай масалалар ўрганилади?»

«Демография ва оила иқтисодий-ижтимоий асослари», «Оила психологияси», «Оила маънавияти», «Оила ҳуқуқий асослари» ҳамда «Оила тиббий-биологик ҳолатини ўрганиш».

(Давоми 4-бетда)

«ҒАЛПА БАНК» - ДЕҲҚОННИНГ ИШОНЧИЛИ ҚУМАКЧИСИ!

ЭЗГУ ФИКР, ЭЗГУ СЎЗ ВА ЭЗГУ АМАЛНИ УЛУҒЛАГАН КИТОБ

Президент Ислон Каримовнинг «Авесто» китобининг 2700 йиллигига бағишлаб барпо этилган ёдгорлик мажмуининг очилиш маросимидаги нутқи

(Боши 1-бетда)

Ҳақиқатда ҳам, мана шундай шароитда нафақат мўл ҳосил этиштириб, балки деҳқончилик маданиятини ҳам юксак даражага кўтариб келаётган деҳқонларни ҳақиқий қаҳрамонлар десак, бундай баҳо ортиқча бўлмас.

Лекин мана шу тўпрокда мураккаб табиий шароит қийинчиликларига чидаб, уларнинг энгб яшайдиган инсонларга дунёнинг энг гўзал улкаларини мактаб, Хоразмни ташлаб, ўша жойларга бориб яшасанми, деб сўраса, ишончим комилки, уларнинг барчаси хоразмча қилиб «йўқ, бармиёман», дейди.

Ва ҳеч қандай тарғибот-ташвиқот билан, алдов-сулдов билан уларни бу фикрдан қайтариб бўлмайди.

Мана сизларга ўз юртини севиш, ўз юртини ардоқлаш, ўз юртига садоқат билан яшаш.

Шунинг учун ҳам Хоразм аҳлининг юрак-юрагига сингиб кетган «Ёт элларнинг боғи билан боғчаси Хоразмнинг янголтича қўрнимас», деган халқ қўшиғи мана шу садоқат туйғусининг ҳаққоний ифодаси, десак, айти ҳақиқатини айтган бўлишимиз.

Хар қайси миллатнинг ўзига хос қиёфасини белгилайдиган, унинг бетақор хусусиятларини ёрқин ифода этадиган маданият ва санъатда халқнинг тарихи ва ўлмас руҳи намоён бўлади.

Айнан шунинг учун ҳам замирида асрлар қаъридан келаётган «Авесто» оҳанглари мўжассам бўлган Хоразм элининг санъати бутун дунёда шухрат қозонган.

Узоққа бормасдан, Хоразмнинг машҳур «Лазги»-сини олайлик.

Бу ҳаётбахш қўшиқни эшитган одам жойида тинч ўтиролмайдиган, албатта беихтиёр ўрнидан туриб уйига тушиб кетади.

Лекин «Лазги»-ни бошқа бирон-бир киши Хоразмнинг йигит-қизлари, ҳатто кекса чоллари, ёшулларига ўхшаб мана шундай маҳорат билан ижро қилиши мумкинми?

Ишонч билан айта оламаники, асло, йўқ.

Сизлар бир-бирингизга «Лазги»га уйнаб баринг», деб бежиз айтмайсиз, чунки яхши биласизларки, уни ҳеч ким сизлардай ҳаммани лол қолдириб, бошлаб ижро этолмайди.

Хўрматли дўстлар! Бугун маънавий ҳаётимиздаги ушбу улғу санани узоқ-яқиндан келган азиз меҳмонлар иштирокида, халқаро миқёсда нишонлар эканмиз, биз тарихимизни, унинг ёрқин саҳифаси бўлмиш «Авесто»-ни қандайдир кўз-кўз қилиш ниятидан йироқмиз.

Биз учун «Авесто» китоби нафақат қадимий тарихий ёдгорлик, нафақат миллатимизнинг ва унга хос бўлган қадриятлар ва

Ҳеч шубҳасиз, бундай ботиқларни шу ерда яшаётган одамларнинг ўз юртига оташин меҳри, буқилмас иродаси, мустаҳкам иймон-этикоди камол топтириши, бир сўз билан айтганда, бундай қаҳрамонларни фақат ана шундай фазилатлар соҳиби бўлган халқ тарбиялаши, вояга етказиши мумкин.

Ва бундай халқни ҳеч ким, ҳеч қачон ўз танлаган йўлидан қайтара олмайди, бундай халқ ҳеч қачон бош эгмайди ва ўз буюк мақсадларига албатта етади. Бунга ҳеч қачон ҳеч қандай шубҳа бўлмаслиги керак.

Азиз ҳамюртлар!

Бугун «Авесто» китобида мўжассам этилган, бизга қутлуг мерос бўлиб келаётган мана шу ер, мана шу табиат хусусиятлари ва ҳосиятлари ҳақида сўз юритар эканмиз, албатта, одамзот ҳаётининг узвий қисмини ташкил этадиган маданият ва санъат хусусида гапирмасдан ўтолмаймиз.

Хар қайси миллатнинг ўзига хос қиёфасини белгилайдиган, унинг бетақор хусусиятларини ёрқин ифода этадиган маданият ва санъатда халқнинг тарихи ва ўлмас руҳи намоён бўлади.

Айнан шунинг учун ҳам замирида асрлар қаъридан келаётган «Авесто» оҳанглари мўжассам бўлган Хоразм элининг санъати бутун дунёда шухрат қозонган.

Узоққа бормасдан, Хоразмнинг машҳур «Лазги»-сини олайлик.

Бу ҳаётбахш қўшиқни эшитган одам жойида тинч ўтиролмайдиган, албатта беихтиёр ўрнидан туриб уйига тушиб кетади.

Лекин «Лазги»-ни бошқа бирон-бир киши Хоразмнинг йигит-қизлари, ҳатто кекса чоллари, ёшулларига ўхшаб мана шундай маҳорат билан ижро қилиши мумкинми?

Ишонч билан айта оламаники, асло, йўқ.

Сизлар бир-бирингизга «Лазги»га уйнаб баринг», деб бежиз айтмайсиз, чунки яхши биласизларки, уни ҳеч ким сизлардай ҳаммани лол қолдириб, бошлаб ижро этолмайди.

Хўрматли дўстлар! Бугун маънавий ҳаётимиздаги ушбу улғу санани узоқ-яқиндан келган азиз меҳмонлар иштирокида, халқаро миқёсда нишонлар эканмиз, биз тарихимизни, унинг ёрқин саҳифаси бўлмиш «Авесто»-ни қандайдир кўз-кўз қилиш ниятидан йироқмиз.

Биз учун «Авесто» китоби нафақат қадимий тарихий ёдгорлик, нафақат миллатимизнинг ва унга хос бўлган қадриятлар ва

маданиятнинг томири минг-минг йилларга бориб тақалишини тасдиқлайдиган тарихий ҳужжат сифатида қадриятдир.

Бу бетақор асарнинг биз учун аҳамияти - аввало унинг олис-олис даврларда ҳам халқимизнинг миллий хусусиятлари ва фазилатлари, умумбашарий қадриятлар билан доимо узвий боғлиғи кетганини исботлайдиган ҳаётбахш манба бўлгани учун ҳам қимматлидир.

Бир сўз билан айтганда, биз бугун янги ҳаёт, янги ҳаётнинг қуриш ва буюк келажак сари интилиб яшаётган эканмиз, мана шундай манбалар ўзлгимизни аниқлашда, буюк тарихимиздан маънавий озиқ олиб, гурӯҳ-иғтифог билан яшашимизда, эртанги кунга катта ишонч билан қарашга мустаҳкам замин яратаяди, десак, ҳеч қандай бўмболага бўлмайди.

Бугун мен мана шу минбалардан туриб, сизларнинг очик «ҳеч қандай» қараб, кўнглимиздаги бир гапни айтмоқчиман: биз мана шундай улғу фазилатларга эга бўлган халқнинг фарзандлари эканмиз учун Яратганга шукрона айтишимиз, ҳаётдан рози бўлиб, эзгу инсоний қадриятларни ўғил-қизларимизга етказишимиз, уларнинг биздан кўра кучли, ақлли, доно ва албатта бахтли бўлишлари учун интилишимиз, бунинг учун бор куч ва имкониятимизни сафарбар қилишимиз зарур.

Қадрили ватандошларим!

Ушбу қутлуг санага бағишлаб барпо этилган мана шу кўркам ва бетақор ёдгорлик мажмуи Хоразм элининг, бугун халқимизнинг «Авесто» сингари бетимсол тарихий обидаларини яратган буюк аجدдоларимизга бўлган хўрмат-эҳтиром рамзидир.

Фурсатдан фойдаланиб, шу муаззам бог ва ёдгорлик мажмуини барпо этган қурувчиларга, қўли гул усталаримизга, муҳандису меъморларга, бу ҳайрли ишда сидқиқ дилдан иштирок этган барча инсонларга савийли раҳмат айтман.

Халқимизнинг жаҳон цивилизацияси, дунё илму фани ва маданияти ривожига қўшган беқубе ҳиссасини доимо эътироф этиб келаётган, бугунги байрамни халқаро миқёсда ўтказишга қарор қилган ЮНЕСКО ташкилотига, авестовшнос олимларга, ушбу тантананинг барча иштирокчиларига ўз номигидан, бугун халқимиз номидан миннатдорлик изҳор этман.

Ва яна бир бор, мана шу майдонда тўплайиб турган сиз азизлар орқали барчамизни вояга етказган, барчамизга куч-қувват бераётган халқимизга чин қалбимдан таъзим қилмоқчиман.

(Боши 1-бетда)

«Авесто» неча-неча асрлик бўҳронлардан ўтиб бугунги кунимизгача етиб келди. Унда баён этилган илмий ва ҳаётий тушунча-тасаввурлар нафақат Марказий Осиё, балки бутун дунё илму фани ва фалсафаси ривожига салмоқли ҳисса бўлиб қўшилди. Президентимиз айтганидек, шу маънода Урганчдаги тантаналар фақат Ўзбекистон халқининг эмас, башариёт мулкига айланган кетган «Авесто» китобини минг йиллар давомида авайлаб-асраган, ўқиб-ўрганган, унинг олижаноб ғояларига амал қилиб, уларни мағриб машриққа ташвиқ этиб келаётган барча халқларнинг ҳам байрамидир.

Сўнгги йилларда олимларимиз, тадқиқотчиларимиз «Авесто»-ни, ундаги бебаҳо фикр-мулоҳазаларни ўрганиш борасида самарали илмий изланишлар олиб борди. Бу изланишларнинг натижаси ўларок, «Авесто»-нинг таржимаси амалга оширилди, макролар, монографиялар ёзилди. Уларда «Авесто»-нинг жаҳон цивилизацияси ва умумбашарий маънавий тараққиётга қўсатган улкан таъсири, мазкур бебаҳо ёзма ёдгорлиқнинг фалсафий, ижтимоий-иқтисодий, сиёсий, ҳуқуқий, маданий-тарихий талқинига оид долзарб муаммолар ҳақидаги янги фикр ва мулоҳазалар ўз ифодасини топди.

Олиб бориладиган тадқиқотлар мазкур китоб айнан ҳозирги Хоразм заминида яратилгани ва ягона тизимга келтирилганини кўрсатиб берди. Шу боис «Авесто»-нинг 2700 йиллик тантаналари ўтказиладиган жой сифатида Хоразм заминининг танланган табиийдир.

Ушбу шодиёналарга тайёргарлик жараёнида Урганчда улкан бунёдкорлик ишлари амалга оширилди. Бу ерда «Авесто» ёдгорлик мажмуи барпо этилди. Маъмула Шовот каналининг қирғоғида бунёд этилган бўлиб, 20 гектардан зиёд майдонни эгаллайди. Мажмуининг асосий марказида меъморлик композицияси буй-қўшиб турибди. Унинг баландлиги 18 метрни ташкил этади. «Авесто» китобини акс эттирган оқ мармардан ишланган ёдгорлик композициянинг таркибий қисмидир.

Урганч шаҳрининг маркази таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. Йўллар, кўприклар қурилди, таъмиқланди. Шовот канали қирғоғида қилинган ҳавасини келтирувчи ҳибсон эса халқнинг кўнгли очиб, мириқий дам оладиган масканга айланди.

«Авесто» ёдгорлик мажмуининг лойиҳасини хоразмлик архитектор Полвонна-зир Салаев ишлаган.

Давлатимиз раҳбари мажмуа билан танишар экан, бу ерда бунёд этилган ёдгорлик халқимизга буюк тарихини эслатиб туришга хизмат қилса, унинг атрофларида амалга оширилган бунёдкорлик ишлари юртимиздаги тинч ҳаётдан, халқимизнинг аждодлар ўғитига садоқатдан далолат эканини таъкидлади.

Ислон Каримов мажмуа билан танишиш жараёнида хоразмлик бир гурӯҳ ёшулчилар билан суҳбатлашди. Оқсоқоллар бугунги кунда нафақат хонадонлари миқсда тўй-ҳашамлар бўлиб ўтаётгани, балки шундай катта тантаналар уюштиришга, аввало, давлатимиз раҳбарининг оид ва тўғри сиёсати натижаси эканини таъкидладилар. Ёшулчилар тинчлик ва оқсоқилликнинг барқарорлиги, халқимизнинг бунёдкорлик ишларига бошқош бўлгани учун юртбошимизга миннатдорлик билдирди.

Ён-атрофимиздаги нотинчлик халқимизни тинч ҳаётдан, яратувчанлик кайфиятидан айро этолмаслигини Урганчдаги

улкан тантаналар яна бир бор намоён этди. Шодиёнага тўпланганлар юзигадаги хуррамлик, чехраларидаги ёруғ кунлар бардавомлигига ишонч элимиз ўзининг бунёдкорлик ишлари билан бир қаторда яхши хордик чикаришга ҳам вақт топаётганини кўрсатиб турибди.

Биз маросимга ташриф буюрганларнинг айримлари билан суҳбатда бўлдик.

Вера Пак - Ўзбекистон Қаҳрамони, Хивадаги 20-сон «Меҳрибонлик уйи» директори:

Бугунги аjoyиб байрамга мен қалбимда мамнунилик билан ташриф буюрдим. Афғонистондаги вазият кескин бўлиб турган бир пайтда Президентимиз Ислон Каримовнинг Хоразм элига ташриф буюриб, тантаналарда бевосита иштирок этаётгани бизнинг ўз куч-қудратимизга ишончимиздан, оқсоқилларимиз барқарорлигидан нишондир. Урганчда барпо этилган аjoyиб ёдгорлик мажмуи эса, аввало, халқимизга, инсонларга хизмат қилди.

Бугунги байрамни мамлакатимиздаги барча миллатлар бирдек тантана қилмоқда. Албатта, бу давлатимиз раҳбари олиб бораётган одилона сиёсатнинг натижасидир. Юртимизда байрамлар бир-бирига уланиб кетмоқда. Вазиятдан фойдаланиб, Мустақилликнинг 10 йиллик байрами арафасида менинг камтарона меҳнатимни юксак баҳолаб, «Ўзбекистон Қаҳрамони» унвони билан мукофотланган учун Президентимизга миннатдорлик билдирмоқчиман.

Азимбой Садуллаев - академик:

Бугун башариётнинг беқубе маънавий мулки бўлган «Авесто»-ни ўрганиш борасида юртимизда улкан ишлар қилинаётгани, бунга шахсан Президентимизнинг ўзлари катта эътибор бераётгани барча халқимиз қатори биз олимларнинг ҳам кўнглини шод этмоқда. Юртбошимизнинг илм-фан тараққиётига эътиборини фақат қадим меросимизни ўрганишгагина эмас, замонавий фанларни ривожлантириш жабҳасида ҳам қучуқ ҳис қилиб туришимиз. «Авесто»-нинг 2700 йиллигига бағишлаб ўтказиладиган бугунги тантаналар маданий-маърифий, маънавий камолатини сари ташланган қадамларимизнинг узвий бир қисми ҳисобланади. «Авесто»-дай ноб китобни ўқиб-ўрганиш халқимизнинг бой тарихи, давлатчилик асослари, урф-одатлари, қадриятларини аниқлашда жуда қўл келади.

Бундай шукроналик сўзларини тантана иштирокчиларининг ҳар биридан, қолаверса, барча юртдошларимиздан эшитиш мумкин. Бинобарин, тинчлик, оқсоқиллик мавжуд бўлган юртгагина тўй-томоша ярашади, кўнглига сизади. «Авесто» байрами, унда қатнашган ватандошларимиз, мамлакатимизда фаолият кўрсатаётган ҳар қандай давлатлар элчионалари, халқаро ташкилотлар ва оқсоқилларнинг вакиллари билдирган қалб сўзлари, эътирофлари бунга яна бир қарра тасдиқлаб турибди.

Тантанали маросимдан сўнг театрлаштирилган байрам томошалари ўтказилди. Санъаткорлар «Авесто»-нинг тарихимизда тутган ўрни ҳақидаги, ундаги эзгу амаллари ифодаловчи лавҳалар намоёиш этдилар.

Ҳақиқатан ҳам, бундан минг йиллар илгари «Авесто»да баён қилинган эзгу фикр, эзгу сўз, эзгу амал тамойили бугунги кунда ҳам халқимизнинг эзгу мақсадларига мос келади.

Анвар КАРИМОВ, Темур ШАМАКОВ, Ўза мурхблари.

ҚАДИМИЙ ШАҲАР ШОДИЁНАЛАР ОҒУШИДА

1996 йили Президентимиз Ислон Каримов 18 октябрни «Самарқанд шаҳри кунин» деб эълон қилган эди.

Мана беш йилдирки, ушбу сана шаҳарда кенг нишонланади. Бу йил шодиёналар шаҳарда ўтказилган ободонлаштириш олийгининг ниҳоясида - 4 ноябрда нишонланди.

Шу кунга эрта тонгдан Самарқанд узра қарнай-сурнай наволари янгради. Самарқанд ахли сайлга чиқди. Би-бихоним мажмуида бошланган байрам тантаналари «Университет ҳайбони»га кўчди. Вилоят ҳамда шаҳар ҳокимликлари, жамоатчилик вакиллари соҳибқирон Амир Темур ҳайкали пойига гулчамбарлар қўйди. Самарқанд шаҳридаги Боғишамол, Сиёб, Темирйўл туманларида оммавий халқ сайли таш-

кил этилди. Мактаб ва болалар боғчаларида, театр ва стадионларда қизқарқил байрам дастурлари ташкил қилинди. Меҳрибонлик уйларида ҳомий ташкилотлар томонидан ҳайрия тадбирлари бўлиб ўтди.

Самарқанд шаҳар ҳокимлиги ҳамда Ўзбекистон Фанлар академияси ҳам-

корлигида «Самарқанд - ер юзининг сайқали» мавзусида илмий-амалий анжуман ўтказилди. Акмал Икромов номидаги тарих музейида ташкил этилган «Самарқандим - она шахрим» деб номланган экспозиция ҳамда кўпчиликда катта қизқиш уюғтди. Самарқандлик таниқли рассомларнинг асарларида бу қадим шаҳарнинг тарихи, муҳаббатли йилларида халқимиз қўлга киритаётган улкан ютуқлар акс эттирилган.

(Ўза)

БУНИ ХАЁТ ДЕЙДИЛАР...

“АКАЖОНИМ КЕЛЯПТИЛАР”

«Акажоним келяптилар, акажоним!»

Ўрта бўйли, чамбар сочларини дурраси остига яширган навиҳол аёл сават тўла нонни кўтарганча ошхона томон пилдирлаб бораркан, ана шу гапни тинмай тақорларди.

Узимни акажонимдан! Акажоним келяптилар! Шу пайт кўча эшиги қия очилиб қўшни хотин мўралади: -Тинчликми, Саломатхон, эрталабдан акажонлаб қолдйи? -Вой эгачи! - деди кўзлари яшнаб аёл, -хали хабарингиз йўқми? Бугун сахар-мардонда Тошкандан тилпон бўлди, айлана. Акажоним келяптилар, акажоним!

Аёл ишқондаги нозик меҳмонларга, деб асраган ҳусайини бир сават қилиб ўзи олди. Сандйини очиб, хали замон шошиб қолмаслик учун акасига атаб қўйгани тўн, дўпчини олиб таҳмондаги кўрпа устига ташлаб қўйди. Сўнг... атрофга бирров кўз ташлаб, халигина сугурган бўлишига қарамай, ҳовлига шакарор қилиб сув селгиди-да, қайтадан тозалашга тушди. Шунда ҳам тинмай бидирларди:

Узимни акажоним! Акажоним келяптилар!

У акасига ичканди. Ахир, ота-онасидан ёлғиз ёдгори шу акаси. Аввал, туман марказида қадалган. Кўчадан машина ўтса, юраги ҳовлиқиб эшикка зир югурди. Бу орада эри ишдан қайтди. Болалари ҳам. Акасидан хануз дарак йўқ эди... Ўтган йилда эшик олдида машина келиб тўхтади. Ухламай ётган аёл ўрнидан даст олиб турди. Кўча эшик томон югурди. «Ҳой, дадаси, туринг, туринг, - бақирди йўлакчи. - Қассосни чақирин!» Зайнаб, Зайнаб дейман! Тур, қизим!

Аёл омонатига беркитилган ҳовли эшигини лаби-лабига теғмай очаркан, останада турган қолхоз қоровули Мирзахошим қирриққа қўзи тушди. -Вой, келинг... -Раис юборди. Саломатга айт, акаси салом айтиб, ҳокимиятдан ранг Наманганга ўтиб кетибди. У ердан эрталабти самолёт билан Тошкентга учаркан...

Али ЗИЁД

“СЕН ҲАҚ ЭКАНАН”

Рўзиматжон эшик тағида қўл қовуштириб ўтирибди.

Хомуш. Ичкарида тўй. Тўйки, бир-иккита қўни-қўшнисию яқин қариндошларидан бўлак ҳеч ким йўқ. Ана, ҳатто самарқандга ўтти ҳам кенжаси Самандар қалайтир. Махаллада бирон хонадонда тунун қасас, бас, чойхоначиликни бус-бутун ўзиники қилиб оладиган Хайитмат қалта ҳам қўрқинмайди.

“Тўй эмас, совуқ маърақага ўхшайди-я...” Ичкарига орзиқиб қаради Рўзиматжон. Ҳаёлига раҳматли хотинининг маънос нигоҳи келиб туриб олди...

Рўзиматжон тумандаги катта бир идоранинг раҳбари эди. Хар кун тонг билан эшиги тағига сутдек оппоқ “Волга” келиб уни ишга олиб кетар, кечқурун яна шу машинада қайтарди. Амалга янги кўтаришган кезлари маҳалла-қўйга аралашиб турарди. Айтилган жойдан қолмасди. Кечроқ келса ҳам, йўриқ ўтган хонадонга бирров бош суқиб қўйарди. Орадан уч-тўрт йил ўтиб, Рўзиматжон бир поғона кўтарилиб, қимсан, Рўзимат Раҳимовичга айланди. Ён-вериди қўл қовуштириб турадиган одамлар қўйарди. Улар бошқилари олдида ипак бўлиб эшилишарди. Айтгани-айтган, дегани-деган эди унинг. Шу топда ҳаёлига муовини, қўзи ўйнаб турадиган, икки юзи қип-қизил бақалок йигит Вақсхошн келди. Тўғичига хатна тўйи қилганда роса бир ҳафта ётиб олганди “азамат”.

Чучкириб қўйгудек бўлса, юз томондан “Саломат бўлинг, Рўзимат Раҳимович” деб турадиган бошқа шотирлар-чи!

Ҳеч қасаси қўрқинмайди. Тўғирого, ўй Рўзиматжон амалдан кетгандан бери бу хонадонинг тарқ этишган.

Улар-ку... шунақа одамлар. Қўни-қўшни, маҳалла-қўйга нима бўлган? Қўни юртнинг қайноналари, оқсоқоллари... Турдаги сўрини тўқидириб ўтиришмайми?

Шу пайт ҳаёлига ана раҳматли хотини келди.

—Дадаси, анув бор-ку, маҳалламиздаги Шомирза бува... шу эртага неварасига тўй қилиптирми. Узи келиб тайинлаб-тайинлаб кетди. Вақтироқ келинг-а?

—Э, ҳозир тўйга бало борми! - жеркиб берганди ўшанда Рўзиматжон.

Яна бир гал ён қўшниси тўй қилди. Ўша кунга эрталаб йиғилмиш бор эди. Наҳорги ошда қатнаша олмади. Кечқурун келиб эса... “Э ким бўлиб кетибди, нимасига чиқаман”, деб ўйлади.

Шу тарика у маҳалладан, қўни-қўшнилардан кунма-кун узилиб борди. Хотини шўрлик ёзғиргани-ёзғиргани:

Бундай йўл-йўриқларга қатнашиб турсангиз бўларди, дадаси? Элдан ажраб қолиш ахшимас...

Рўзимат Раҳимович беихтиёр пичирларди:

—Сен ҳақ экансан, хотин, сен ҳақ экансан...

Ортиқали НОМЗОВ,

“Қишлоқ ҳаёти” муҳбири.

КИПРИКЛАРДА ҚОТГАН ЁШ

Санобар қишлоқнинг олди қизларидан эди. Қишлоқдаги йигитларнинг қўпчилиги унга уйланиш орзуси билан яшарди.

Лекин Санобар уларнинг бирортасига ҳам қиё боқмасди. Йиллар ўтгани сайин унинг қўнли болалиги бирга ўтган амманининг ўғлига мойиллик билдириб борарди. Йигит ҳам гарчи Санобар тоғасининг қизи бўлса-да, унга уйланиш фикрида туриб олди. Қариндошлари ўртага олиб у деди, бу деди, охири бўлмади. Харчанд қисти-қарандас олишмасин, икки ёзи қип-қизилда туриб олишди. Ҳаёти шу заўлда қучли севиғи асосига қурилган бахтли оила бўлиб ўтаверса-ку қошқийди. Аммо ундай бўлмади. Кетма-кет уч фарзанд қўришди. Уларнинг учаласи ҳам туғма ногирон бўлганлиги учун узоқ яшашмади. Ва оқибатда оила бузилди. Йигит бошқа бир аёлга уйланди, қўша-қўша фарзандлар қўрди. Санобар эса...

Уч жигарбандини қора ерга топширган Санобар бундан буён изтироб қўйида яшашга маҳкумдек гўё. Кейинчали

ЯХШИ ХАБАРЛАР

НАВБАХОРЛИКЛАР ЮТУҒИ

Навоий вилоятининг Навбахор тумани деҳқонлари ҳам давлат пахта топишириш шартномавий режасини бажардилар. Қабул пунктларига режада белгиланган 28 минг тоннадан зиёд сифатли "оқ олтин" териб топширилди. Хосилдорлик эса гектарига ўртача 29,4 центнерни ташкил этди. Етиштирилган ҳосилнинг 80 фоиздан кўпроги юқори навларга сотилди.

Очиқ, бу йилги қийин шароит навахорлик деҳқонлари ҳам мураккаб синовлардан ўтказди. Аммо, шундай шароитда ҳам улар фидокорона меҳнат қилишиб, далаalarda мўл ҳосил етиштиришди. Туманининг улкан "оқ олтин" хирмонини яратишда бир қатор хўжаликлар ва фермерларнинг ҳиссалари салмоқли бўлганини алоҳида таъкидлаш жоиз. Хусусан, "Гигант" ширкат бўғалиги деҳқонлари йиллик режани 129,3 фоизга, "Янгиқўрғон" ширкат хўжалиги аъзолари 127,4, Навоий номли ширкат хўжалиги пахтакорлари эса 124,6 фоизга адо этишиб, бошқаларга ўрнак бўлишди.

Тумандаги мавжуд "Катагон", "Янгиер", "Ромитан", "Ҳакикат", "Янгиобод" сингари деҳқон-фермер хўжаликларига эса хосилдорлик гектарига ўртача 45-60 центнерни ташкил этгани алоҳида диққатга сазовордир.

Бир сўз билан айтганда, бугун навахорлик пахтакорларнинг ҳам эл-юрт олдига юзлари ёруғ бўлди. Бундай натижага эришишда, нафақат илгор хўжаликлар ва фермерлар, балки оддий деҳқонлардан тортиб, юзлаб чевар теримчиларнинг ҳам муносиб ҳиссалари бор.

Ғафур ШЕРМУХАММАД

ПОП ШУҲРАТИ ТИКЛАНДИ

Поп тумани пахтакорлари 42,400 тонна пахта тайёрлаб, давлат шартномавий режасини бажардилар. Етти йиллик "танафус"дан сўнг бир пайтлар мамлакат катта карвонининг олдинги сафида юрган мажмуа туман яна қаддини рўстлаб олди. Утган йилга нисбатан 12 минг тонна пахта кўп етиштирилди. Хосилдорлик бир йил ичида қарийб 10 центнерданга ошди.

Давлатга пилла, галла сотиш режасини водийда биринчи бўлиб бажарган эдик, - дейди туман ҳокими Рустамжон Исмаилов. - Мана бугун пахтакорларимизнинг ҳам юзлари ёруғ бўлиб турибди. Ислохотларни ҳаётга жорий этиш, ерни эгасига бериш, кўпни кўрган оқсоқоллар маслаҳатлари асосида иш тутиш пахтачиликда кескин ўзгариш ясашга олиб келди. Агар ўтган йили бу соҳадан 704 миллион сўм зарар кўрган бўлсак, бу йил 360 миллион сўм соф фойда оламиз.

Эришилган ютукка тумандаги "Дўстлик", Худойбергенов номи, "Сирдарё", "Машъал" хўжалиқларининг пахтакорлари хосилдорлики 30-35 центнерга етказиш билан муносиб ҳисса кўшдилар. "Тўлпор", "Ҳажонир", "Ҳабибулло", "Пахтакор" каби фермер хўжаликларига эса хосилдорлик 33-38 центнерданга етди.

Попликлар айна кўнларда галланинг дастлабки парваришини оби-тобида олиб бориш, кузги-кишки ишларни қизитиш билан бирга туман марказида, қишлоқларда катта кўлмадаги қурилиш, ободончилик ишларини олиб бормоқдалар.

О. НОМЗОВ

Учқўрғон туманидаги Ҳамза қишлоғида жойлашган "Шийпон" кўп тармокли қишлоқ ҳорхонасида қўнчилик ҳам йўлга қўйилди.

СУРАТДА: корхона раҳбарининг фарзандлари Наргиза, Ботиралли ҳамда набираси Муслимбеклар қўн боласини кўздан кечиришаётир.

П.АКБАРОВ олган сурат.

(Боши 1-бетда)

Агрофирма ҳудудидagi қишлоқларнинг 4 мингдан зиёд хонадонига таъминоти, 60 фоиз қишлоқ аҳолиси тоза ичимлик суви билан таъминланди (бу ишнинг давоми 1995 йилнинг 1-ярмига режалаштирилган эди).

Бозорларни ободонлаштириш ва қурилиш учун шу йилларда 3 миллион сўм сарфланди. Ҳудудда иккита қишлоқ заводи бор 6500 тонна қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари сақланадиган оғир ва унга келадиган икки километр темир йўл қуриб битказилди. Бу қурилишлар фақат ўзлари яратган маблағлари эвазига бўнад этилди.

1991 йил Навоий тумани "Тайёрлов савдо" корхонаси ишчи-хизматчилари сонини 70 киши бўлиб бўлса бу кўрсаткич 1994 йил охирида 1500 кишидан ортиди.

Ушай йилларда бундай иқтисодий кўрсаткичли корхоналар республикамизда санокли эди. 3-4 йил мобайнида оқсак мавлявий натижаларга эришган "Навоий-Зарафшон" агрофирмаси аста-секин таназулгга юз тутиди, оғир-оқибат 1997 йил 30 январь Навоий туман ҳокимияти 1/44 сонли қарори билан бўлиб юборилган ва фаолияти тўхтатилган.

Ҳўш, нима учун агрофирма таназул бўхронига учради? 1992-95 йиллар мобайнида Навоий вилояти ҳокимиятининг қишлоқ хўжалиги ишлари бўйича муовини вазифасида ишлаган Мардон Шамсиев ўша даврда агрофирма тузишга биринчилардан бўлиб қарши чиққан эди.

Орадан бир ош фурсат ўтди, яъни 1995 йилда М.Шамсиев Навоий туманига ҳокимлик вазифасига тайинланди. 1994 йилда агрофирма режадан ортиқ тайёрланган 575 тонна

(Боши 1-бетда)

Уларнинг қўйчиловлари ҳар юз бош совиқдан 124-107 тадан кўзи олишга муваффақ бўлдилар.

Бу махсулот микдори орттиришга ўзининг сезиларли таъсирини кўрсатаяпти. Тизимдаги ширкатларда ўтган йилдаги нисбатан 351,4 тонна кўп қўй гўшти ишлаб чиқарилди. Сут ишлаб чиқаришда ҳам ўсиш бўлди.

Шу йилнинг ўтган тўққиз ойида бирлашма хўжаликларига 182720 дон қоракўл тери ишлаб чиқарилди. Уларнинг сотиш таннари ўтган йилгига нисбатан анчага қўлайди. 145052 дон қоракўл терининг ҳар бири 5619 сўмдан сотилди. Турли ташкилот ва фирмаларга сотилганининг ўртача нархи эса 6320 сўмдан ошди.

Қоракўл қўйлар зотини ва селекция ишларини яхшилаш, - дейди бирлашма раиси, - айниқса, қоракўл терининг кўпроқ экспортга жўнатиш имконини туғдирди. Бу ишга фақат олимлар ва чорвадорлар ҳамкорлиги туфайли эришиляпти.

Ўтган тўққиз ойида даромад қандай бўлди?

Шу йилнинг ўтган вақтидаги умумий даромад 2,5 миллиард сўмни ташкил этди. Шундан соф фойда 1,3 миллиард сўм бўлди. Ваҳоланки, ўтган йили бу рақам 694 миллион сўм эди. Хўжалиқларимиз бундай юқори натижага махсулот сифатини яхшилашлари, хариб наҳсининг кўтарилиши, турли қораларнинг қаматирилганлиги ва насликлик ишлари тўғрисида йўлга қўйилди.

Қоракўл қўйлар зотини ва селекция ишларини яхшилаш, - дейди бирлашма раиси, - айниқса, қоракўл терининг кўпроқ экспортга жўнатиш имконини туғдирди. Бу ишга фақат олимлар ва чорвадорлар ҳамкорлиги туфайли эришиляпти.

ШИРИНБОЙ ФЕРМЕР ЮТҚАЗДИМИ?

Пайариқлик фермер Ширинбой Яхёев ҳақида гап кетганда, масъул лавозимларда ишлаган, ҳатто бир пайтлар туман ҳокимиятининг муовини, хўжалик раиси бўлган, айни пайтда фермерлик қилаётган бир танишим шундай деб қолди:

Э. Ширинбой ака бригадасини ёппасига фермер қилиб ютказди. Бригадаси қўлай эди. Ёки фақат оила аъзолари билан фермер бўлиши керак эди. Энди фойда кам бўлади.

Ахир галлачиликда ҳам, пахтачиликда ҳам режа ортиги билан бажарилибдику. Наҳотки, фойда олмаса? - ажабланиб сўради.

Фойда олишга олди. Лекин, собиқ бригада аъзоларининг ҳаммаси шу хўжаликка аъзо бўлиб кирган. Олинган фойда уларга ҳам бўлинади-да. Мана галланинг режадан ортигини аъзоларига бўлиб берибди. Агар тинчгина бригадирлик қилиб юрганида, галла мавсумида бирор машина галлани "гум" қилиши мумкин эди. Ёки оила аъзолари билан фермер бўлса, олинган фойда ҳам, ортиқча галла ҳам фақат ўзиники бўларди. Ширинбой фермернинг ҳозирги ишидан кўпчиликка фойда бор. Ўзига эса камроқ.

Э-ҳа, гап бу ёқда денг...

Ушбу баҳсимиз қаҳрамони Ширинбой Яхёев - Пайариқ туманидаги "Пахтакор" фермер хўжалиқлари уюшмасига қарашли "Дунётепа" фермер хўжалигининг раиси. Бу жамоа шу йилнинг қалдирғочларидан. Шуниси қувончлики, дастлабки йилнинг ўзидаёқ ушбу жамоа барча соҳа-

ганлиги туфайли эришишди.

Бундан ташқари ширкатга ўтган, - деди у, - оилавий пудратга кенг йўл очилди. Одамлар манфаатдорлиги ошди. Кўпчилик чўпонларимиз бир миллион сўмча пул ва 50-100 тагача кўзи даромад қилдилар.

Вилоят қўйчиловлари мамла-

юз минг сўмга нархланди. Илгор хўжалиқларда сотилган қоракўл териларнинг 90-95 фоизи биринчи навни ташкил этди.

Хўжалиқларда иқтисодий ислохотларга катта эътибор қаратилляпти. Эндиликда чек усулига ўтилди, моллар чўпон-

жамғариш режалаштирилган эди. Самарали меҳнат туфайли 126,6 минг тонна хашак тайёрланди. Бунинг 1724 тоннасини беда пичани, 3960 тоннасини сомон ташкил этади.

Бугунги кунда мол қишловини ўтказиш учун ҳамма зарур тадбирлар амалга оширилди.

Демакки, чўпон-чўлик ҳеч нарсасга зорикмайди.

Қайтар чоғимизда тадбиркор раҳбар Фазлиддин Аҳмедовдан қоракўлчилик истиқболи ҳақида сўрадик.

Навоий - мамлакатимиздаги йирик қоракўлчилик маскани. Бу ҳудудда қўйчилик ривожини учун барча ишларни амалга оширялмиш. Мақсад келгусида вилоятда қоракўл бозорини ташкил этишдир, - дейди у. - Бундан ташқари хориқлик инвесторлар билан ҳамкорликда қоракўл теридан пальтолар, бош кийимлар ва қийимлардан совғабоп буюмлар тайёрлаш ниятимиз бор. Бунинг учун Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 11 октябрдаги белгиланган тadbiri эътиборга моликдир.

Бу борада режалаштирилган қорхонани 2003 йил охирида ишга тушириш кўзда тутилляпти. ...Қоракўл жилоси. Унинг ранглари турфа хилдадир. Бу жилослар мустақил мамлакатимиз жозибасига ўзгача кўрк беради. Бу йўлда навоийлик қоракўлчилар ислохотларини чуқурлаштириш жараёнида самарали иш олиб бораёпти ва эътиборга молик ютуқларини кўлга қиритмоқдалар.

Ҳамдам ЭШОНҚУЛОВ, «Қишлоқ ҳаёти» муҳбири.

да ютукқа эришди.

Авалло, фермер хўжалик ташкил топиши ҳақида икки оғиз сўз. Илгари ушбу фермер хўжалик "Пахтакор" жамоа хўжалигининг бригадаси ҳисобланарди. Деҳқончиликда суяги қотган, жамоа хўжалигида табелии, бригадир, раис каби вазифаларда ишлаган Ширинбой Яхёев шу бригада сардори эди.

Ушанда ҳам режаси ала-риб ба-

ларди. Бригадирнинг тадбиркорлиги, аъзоларининг аҳиллиги туфайли жамоа хўжаликда энг илгор бригада саналарди. Бироқ, галвир сувдан кўтарилганда, бошқа бажармаган бригадаларнинг жабрига ана шу бригада аъзолари ҳам кўп меҳнат қилиб, яхши ҳақ олмасдилар. Бундай "умумий қозон" аъзоларининг жонига теккан бир пайтда жамоа хўжалиги ёппасига фермер хўжалиқлари уюшмасига айлантирилди. Ана шу бригада ҳам уюшмага қарашли мустақил фермер хўжалиги бўлди. Бу илгари фермер бўлиш орасида юрган тажрибали деҳқон Ширинбой Яхёев учун айна мўддоа эди.

Жорий йилда "Дунётепа" фермер хўжалиги аъзолари 70 гектар ерда деҳқончилик қилишди. 30 гектар майдонга "Улуғбек-600" навли бугдой экишиб, давлатга 78 тонна ўрнига 82 тонна галла сотишди. 45 тонна галла мукофот тарикасида аъзоларга тарқатилди. Ҳатто, яхши меҳнат қилган аъзоларнинг айримлари 2,5 тоннагача

галини мукофот тарзида олишди. Иш ҳақларини ҳам ўз вақтида оладиган бўлишди. Бошқача айтганда, улар фермерликнинг дастлабки йилларида, унинг афзаллик томонидан баҳраманд бўлишди.

Бу жамоа табиат инжиқ келиб, сув танқислиги сезилса-да, 40 гектар ерга қич қизди, барча юмушларни вақтида бажаришди.

Биринчи теримда режадаги 24 центнер ўрнига 30 центнер, ҳатто айрим майдонларда 36 центнердан ҳосил олд, беш иш куниди 96,5 тонна уруғлик пахтани давлатга сотиб, йиллик режани адо этгандик. Айни пайтда ҳосилимиз хирмони 150 тоннадан ошиб кетди. Пайариқ шароитида хосилдорликини бундай юқори кўтариш осон иш эмас, - дейди Ширинбой Яхёев биз билан суҳбатда. - Негаки, 70 фойда еримиз насослар ёрдамида сув ичади. Шундай бўлса-да, хосилдорликини 45 центнердан оширдик.

Жамоа пилла, пахта ва галладан ҳаммаси бўлиб 22 миллион сўм даромад қилиб, шундан 14 миллион сўм соф фойда олишни кўзлаб турибди.

Демак, Ширинбой Яхёев ўз жамоаси билан ёппасига фермер бўлиб ютказмабди. Эндиликда ўзи ҳам, аъзолари ҳам манфаатдор бўлмоқда. Мақола бошида таништираётганимиз гапни келтиргандик. Ўша гапга ҳулоса шуки, ҳар ким дунёни ўз қарини билан ўлчади.

Мамадиёр ЗИЁДИНОВ, «Қишлоқ ҳаёти» муҳбири.

ри қонунга асосланганлиги учун, бу талабларни қаноатлантиришни суд лозим топди. Аммо, шуни таъкидлаш лозимки, агрофирма таркибига кириш-қирмаслигини фақат Навоий туманидаги "Зарафшон" ширкат хўжалигининг умумий йиғилишида қўнчилик ширкат аъзолари томонидан бир қарорга келинган тақдирдагина қонун юзасидан ҳал қилиниши лозим".

Шу қарорга асосан Навоий туман ҳокими Эргаш Бердиев 2000 йил 3 апрелда агрофирмани қайта тиклаш тўғрисида 4/11-сонли қарор қабул қилди.

Жумладан, айнаи шу бобда "Навоий туман ҳокимиятининг 1997 йил 30 январдаги 1/44 сонли "Навоий-Зарафшон" агрофирмасини тугатиш тўғрисидаги қарори ўз қучини йўқотган деб ҳисоблансин" деган жумлалар келтирилган. Бирок, қилинадиган ишлар хусусида алоҳида урғу бермадилар, чунки бу акрвалишмас, қўйиш тўғрисидаги қарор эди. Махбурликдан чиқарилган қарор ўз ичросини топпай беқор қилинди ва шу хусусда 2001 йил 8 феврал 2/18 қарори қабул қилинди. Бунга асос қилиб эса Навоий туман прокурорининг 2001 йил 25 январдаги 7-И-2001 рақамли протест асос бўлди.

4/11 сонли қарор суд ҳал қилув асосида қабул қилинган. Нима учун иккинчи қарор қабул қилинди, ахир прокурор протест келтирадиган бўлса юқори судга мурожаат қилимайдими? Лекин ҳоким бу қонунчилигини кўра-бала туриб яна ноқонуний ишни давом эттирди.

Шундан сўнг 5/140 сонли иш асосида вилот хўжалик суди 2001 йил 23 майда ва Ўзбекистон Республикаси Олий ҳўжалик судининг 2001 йил 24 июль 5/140 хўжалик иши бўйича чиқа-

рилган ажримларидан сўнг ҳоким ноқонуний йўл тутганини аниқлаб, 2001 йил 14 июлда 2/18 сонли янги қарорини чиқарди. Бу ерда хўжаликнинг қонуний эгаси бор" қабилда бирор жумла қиритилмаган ёки айнаи кунда қонунсиз фаолият кўрсатаётган "Зарафшон" ширкат хўжалиги ва унинг раиси А.Ризоевга бу сарфар қарор нуқсаси юборилмаган. Чунки А.Ризоев билан суҳбат чоғида шу нарсаси бўлдики, раис 1997 йил 30 январь 1/44 сонли қарордан бўлак биророрта ҳам қарор олмаган.

Шу ўринда яна бир нарсани таъкидлашни лозим топдик. Бу мамлашани ўрганиш чоғида биз "Зарафшон" ширкат хўжалиги аъзолари билан учрашдик. Суҳбатлар асосида шу нарсаси бўлдики, хўжалик меҳнатқашларининг умумий йиғилишини ўтказмаган. Қўлимиздаги иккита 2000 йил 6 март 21/1-сонли ва 2001 йил 28 феврал 1-сонли "Зарафшон" ширкат хўжалиги аъзоларининг умумий йиғилиши қарорлари ҳам сохта эканлиги маълум бўлди. Сабоби шу хўжаликда яшовчи меҳнатқашларнинг аксарияти бунақа мажлис бўлмаганини тан олишди.

Хуллас, сафаримиз тугаши арафасида Навоий вилояти ҳокими ҳузурида бўлдик. Учрашув чоғида ҳоким бу қонун доирасидан чиққан мамлашга яқин кўнлар ичида чек қўйилиши, адолатли қарор топтириш, ҳақиқат мезонини тикланажани айтидилар.

Абдурашул МУРОДОВ, журналист

Аҳад НАРЗИЕВ, Навоий вилояти адвокатлар коллегияси раиси.

ЕТТИ ИҚЛИМДАН

БИР ШИНГИЛ

ЯНГИ БЎЛИНМАЛАР КИРИТИЛДИ

Би-Би-Сининг маълум қилишича, Қўшма Штатлар Афғонистондаги Шимолий Иттифоқ назоратидаги ҳудудларга ўзининг яқин ҳарбий бўлинмаларини ташла-ди.

АҚШ қуролли қучлари бирлашган қўмондонлиги бош штаб-би бошлиги генерал Ричард Майерснинг айтишича, улар "Толибон" ҳаракати ҳамда "Ал-Қоида" ташкилоти ҳақида маълумотлар тўплайдилар. Ундан аввалроқ разведка йўли билан аниқланган объектларга уюштирилган ҳаво ҳужумлари ўз самарасини берди. Шунингдек мамлакат пойтахти Қобул шаҳрига эса "В-52" қудратли самолётларининг сўнгги бир неча кун ичидаги биринчи ҳужумлари амалга оширилди.

ОПЕРАЦИЯЛАР КЎНГИЛДАГИДЕК

Бир ойдан бундан давом этаётган антитеррор кампанияси туфайли, айни дамда "Ал-Қоида" раҳбари Усама бин Ладен яширинган, дея тахмин этилаётган жойларнинг аксарияти йўқ қилинди.

Шунингдек, "Толибон" ҳаракатининг ҳарбий истеҳкомларига жиддий зарар етди. Ишлар режадагидек кечаятган бўлса-да, лектин расмий Вашингтон Афғонистондаги ўш операцияларини яқинда бошланадиган Рамазон ойида бошланчилик тўхтатмоқчи эмас. Аммо, қўлаб мусулмон давлатлари раҳбарлари, агарда муборак рўза ойида кампанияда танафус бўлмаса, бугун дунёдаги мусулмонларнинг АҚШга қарши норозиликлари вуҷудда қелиши эҳти-моли борлигини айтмоқдалар.

Масхадовга зарба берилди

"Интерфакс" агентлигининг маълум қилишича, Но-жай-Юрт туманидаги Турти-Хутор қишлоғи яқинида жойлашган Аслан Масхадовга тегишли 5 та манзил йўқ қилинди.

Масхадов туғилиб ўсган жой ҳам бу ҳудудга яқин бўлиб, айни дамда у ерда унинг яқинлари истиқомат қилишади. Федерал қучларнинг олиб бorgan сай-ҳаркати туфайли махсус операция чоғида 6 та артиллерия снаряди, 2 килограмм тротил моддаси, 10 та миномёт минаси ва бошқа нарсалар қўлга қиритилди.

Ундан аввалроқ эса жангарилар Терек-Наурская йўналиши бўйича ҳаракатланган юк поездида ҳужум қилишган, лектин ҳеч ким жабрланмаган эди.

АРОФАТ БУШ БИЛАН УЧРАШМОҚЧИ

Исроил армияси раҳбарияти Иордан дарёсининг гар-бий қирғоқдаги фаластинликларнинг Калкилья шаҳри-дан ўз аскарларини олиб чиқиб кета бошлади.

Мазкур шаҳарга сайёҳ-лик вазирининг ўлимидан 2 ҳафта ўтган, Исроил ҳар-бийлари қиритилган эди. Қуддусда эса йўловчи авто-бусга уюштирилган ҳужум туфайли 2 киши ҳалок бўлди ва 12 нафари жаро-ҳатланди. Ушбу ҳужум жа-вобгарлигини эса "Ислом

жиҳоди" радикал гуруҳи ўз зиммасига олди.

Лектин, Ҳазо сектори шимолида икки томон ўртасида тўқна-шулар давом этмоқда. Фаластин раҳбарияти эса 10-12 ноябр-да Нью-Йоркда ўтказилган БМТ Бош ассамблеясининг йиғилишида Ёсир Арофат Яқин Шарқ можароси юзасидан АҚШ президенти Жорж Буш билан учрашишини маълум қилди.

ИШСИЗЛИК МУАММОСИ ЖИДДИЙЛАШМОҚДА

Бутунжаҳон меҳнат ташкилоти маълумотларига кўра, 2002 йил охирига қадар дунё бўйича 24 миллион киши ўз ишчи ўринларидан маҳрум бўлар экан.

Бу ҳавф, айниқса, Осиё давлатларида жиддий муаммолар туғдириши кутилмоқда. Шу босис, Осиёдаги иқтисодий ривожла-нишга Фарбага нисбатан кўпроқ эътибор бериш лозим. Сўнгги ўн йилликда ишчи ўринларининг йиллик ўсиш даражаси 1,7 фоиз-дан 1,4 фоизга тушиб қолди. Биргина, авваласоқил соҳасида 11 сентябрдаги АҚШ Ҳўжасидан сўнг, жаҳон миқёсида 200 минг ишчи ўрни йўқотилди, дейилади "Ассошиэйтед-Пресс" агентли-ги тарқатган хабарда.

ИНТЕРНЕТ хабарлари асосида Камолиддин АЛИОХУНОВ тайёрлади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ АХБОРОТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2001 йил 6 ноябрдан бошлаб ҳисоб ва боғжона тўловлари учун хори-жий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгиллади: /

1 Австралия доллари	346,48	1 Австрия шиллинги	44,49
1 Англия фунт стерлинги	992,66	10 Бельгия франки	151,75
1 Голландия гульдени	277,79	10 Греция драхмаси	17,97
1 Дания кронаси	82,21	1 БАА дирхами	185,64
1 АҚШ доллари	681,77	1 Миср фунти	160,42
10 Испания песети	36,79	100 Италия лираси	31,62
1 Канада доллари	428,79	1 Хитой юани	82,37
10 Люксембург франки	151,75	1 Малайзия ринггити	179,44
1 Германия маркasi	312,99	1 Польша злотийси	165,54
1 СДР	872,37	1000 Туркия лираси	0,44
1 Финляндия маркasi	102,96	1 Франция франки	93,32
1 Швейцария франки	416,37	1 ЕВРО	612,16
10 Жанубий Корея вони	5,26	10 Япония иенаси	55,97
1 Россия рубли	22,93	1 Украина гривнаси	128,79

*/ Валюта қийматиини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикасида қўлланасан.

си Марказий валюта марк мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олман.

ДРАМАТУРГИЯ ВА ЗАМОНАВИЙ ҚАҲРАМОН

Ўзбек Миллий академик драма театрида ёш ижодкорларнинг «Драматургия ва замонавий қаҳрамон» мавзусида семинар-кеңаш очилди. Тадбир Маданият ишлари вазирлиги, Ёзувчилар уюшмаси, «Ўзбектеатр» ижодий-ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳамда Театр ижодкорлари уюшмаси билан ҳамкорликда ташкил этилди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Давлат маслаҳатчисининг ўринбосари А.Мелибоев тадбирни очар экан, мамлакатимизда ёш авлоднинг маънавий-маърифий жиҳатдан етук инсонлар этиб тарбиялашга алоҳида эътибор қаратилаётганини айтди. Давлатимиз раҳбари Исмоил Каримов «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати фаоллари билан бўлган учрашувда таъкидлаганидек, бу борада халқимизнинг ёшларга ибрат бўла-
ТЕАТР диган буюк намо-яндалари ҳаёти ва фаолиятини ўрганиш, навқирон авлодни улардан ўрнак олиш руҳида тарбиялаш ҳам катта ўрин тутди. Бунинг учун тарихимизда ўтган улуг зотларнинг ҳаёт йўли, қолдирган меросини бир ёкламликка берилмай, тўғри ва ҳаққоний акс эттириш даркор. Лекин фақат ўтмишдаги сиймолар билан чекланиб қолмасдан, бугунги кун қаҳрамонларини, илгор замонашларимизни ҳам миллат, халқ минбарига қўтариш, уларнинг ҳурмати-ни жойига қўйиш керак. Токи, улар ёшлар учун том маънода ибрат намунаси бўлсин.

Тадбирда сўзга чиққанлар ёшларни Ватанга, истиқлол ғояларига садоқат, миллий қадриятларимизга ҳурмат руҳида тарбиялашга хизмат қилаётган замонавий қаҳрамонлар сиймосини яратиш, бу жараёнда ёш ижодкорларни кенг жалб этиш масалаларига тўхтадилар.

Уч кун давом этган семинарда ёш драматургларнинг янги асарлари муҳокама қилинди, таниқли режиссёрлар, театршунослар билан давра суҳбатлари ўтказилди.

(ЎЗА)

ОНА ВА БОЛА САЛОМАТЛИГИ - ЭЪТИБОРДА

Президентимиз Исмоил Каримов ташаббуси билан ишлаб чиқилган ва мамлакатимизда ҳаётга изчил жорий этилаётган «Она ва бола» давлат дастури-нинг Тошкент вилояти-даги ижросидан аҳоли мамнун.

Вилоятимизда қисқа вақт давомида 30 мингдан ошди рақамлар аёл назоратга олиниб, жиддий текширувдан ўтказилди, - дейди вилоят соғлиқни

ТИББИЁТ

саклаш бошқармаси бошлиғи Д.Юсупова. - Натижада айрим аёлларимиздаги касалликлар вақтида аниқланди. Шундан кейин 456 мингдан кўпроқ туғиш ёшидаги аёлни тиббий кўриқдан ўтказдик.

Воёга етмаган болалар соғлиғини мустаҳкамлаш ҳам катта эътибор қаратяпмиз. Вилоятда бундай болалар сони 792 минг 367 нафарни ташкил қилади. Болалар ўртасидаги касалланиш ва ўлим ҳолатини камайтириш, хасталикни келтириб чиқараётган сабабларни аниқлаш, тиббий кўриқдан ўтказиш, ўз вақтида диспансер назоратига олиш учун чора-тадбирлар кўриляпти. Шу мақсадда ҳар бир шаҳар ва тумандаги мактаб ва мактабгача тарбия муассасаларида педагогик-психологик таъхис марказлари ташкил этилди. 47 мингдан кўпроқ олти ёшли бола шу йилнинг май ойигача тўлиқ кўриқдан ўтказилди. Натижада 36 минг бола диспансер назоратига олиниб, соғломлаштирилди.

Аммо виллоятимизнинг чекка қишлоқларида бу борада олиб борилаётган ишларни кўнгилдангидек дейиш қийин. Шунга қарамай, бу масканларда ҳам талай хайри ишлар амалга оширилди. Хусусан, ўнлаб қишлоқ врачлик пунктлари қуриб фойдаланишга топширилди. Бу тиббиётни аҳолига яқинлаштирмоқда. «Соғлом авлод» жамғармаси вилоят бўлими билан ҳамкорликда ижтимоий тиббий патронаж гуруҳлари ҳам тез-тез чекка қишлоқларга чиқиб турибди. Бундай амалий ишлар ҳам ўз самарасини бермоқда.

(ЎЗА)

МЕҲРУ ВАФО ИЛА

Юз очса офтоб, юзланиб юз бир жило ила, ўттай умр ўйнаб-қулиб завку зиё ила.

Бошларда айланмас гўбур бебоку беқарор, Қўйсак қадам бўстон аро пок муддао ила.

Гул гунчасин туттай баланд парвозу бахт тилаб, Қаддим баланд меҳнат ила, қалбим - дуо ила.

Ризқинг шириндир, бол ари гар топса ўз гулин, Дардинга топмассан даво бир бедаво ила.

Олтин ҳаволар, тозаки, бошларга тож бўлиб, Уммонга юлдуз ем бўлур кибру ҳаво ила.

Бир имтиҳондир ҳар сабоҳ, ҳар лаҳза - бир сабоқ, Иншо этайлик умримиз гўзал баҳо ила.

САМАРҚАНДДА СУРАТГА ОЛИНГАН ФИЛЬМ

Яқинда ойнаи жаҳонда намоиш этилган «Остона» кўп қисмли бадий фильми кўпчиликка маъқул бўлди.

Фильмда мустақил юртимиз сарҳадларини ҳушёр қўриқлаётган ватан посбонлари, уларнинг она диёрга, халқимизга бўлган кесис муҳаббати, ёвга нафрати қизиқарли

лавҳаларда ҳикоя қилинади.

Фильм режиссёри Шавкат Махбубов кўп йиллар «Ўзбек-фильм»нинг директори бўлиб ишлаган, ўнлаб ҳужжатли

фильмлар яратган. У бадий фильмлар суратга олишни ҳам орзу қиларди. Унинг орзуси амалга ошди - телевидение экранда намоиш этилган «Сар-

дор» бадий фильми томошабинлар томонидан илқ қутиб олинди. Тўрт қисмли «Остона» фильмининг «Сардор»нинг мантиқий давоми дейиш мумкин.

Фильм сценарийсини Юсуф Розиков ёзган. Фильм Самарқанд ҳарбий муҳандислик ва автомобил командирлари олий ҳарбий билим юртида суратга олинган.

КИНО

КЎНГИЛГА САЙР

Кўзлар ҳаётнинг ҳуснидин жон топса, минг шукр, Жонлар омондир то абад меҳру вафо ила.

ГУЛАСАЛ

Бахт қулиб бир умрга, Бағримиз тўлди нурга. Бир қизим бор, ул қизим Гул билан асал бирга. Гуласалжон, Гуласал, Онанг гўзал - сен гўзал.

Гулни булбул баҳолар, Ёзни қутлар баҳорлар. Ёшлигинг бир жилоси Юз баҳорга баробар. Гуласалжон, Гуласал, Ҳаёт гўзал- сен гўзал.

Кўз очар гул сабадан, Бахр олар дил вафодан. Қуллук қилгай икки қўл Бир меҳрга жавобан. Гуласалжон, Гуласал, Дилинг гўзал - сен гўзал.

Бахт ва орзу эгиздир, Мева кўрки мағиздир. Ақли билан азизлар Хусни бирлан лазиздир, Гуласалжон, Гуласал, Элинг гўзал - сен гўзал. Хусниддин ШАРИПОВ

Ўзбекистон Мудофаа вазирлигининг суратга олувчи гуруҳи фильм ижодкорларига яқиндан қўмақлашди.

Биз ўз олдимишга ёш авлодни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, уларда юрт ҳимояси муқаддас бурч деган туйғун, она юртга садоқат билан хизмат қилишдан фахрланиш, гурурланиш ҳиссини уйғотишнинг бош вазифа қилиб қўйган эдик, - деди Шавкат Махбубов, - Ижодий гуруҳимиз ўз мақсадига эришди, деб ҳисоблайман. Ҳақиқий баҳони эса томошабинлар беради. «Туркистон-пресс»

Мустақиллик йилларида юртимизнинг ҳар бир гўшасида замонавий бинолар қад кўтармоқда. Уларнинг фусункорлиги жозибаси қайсидир маънода ватанимизнинг улғуворлигини кўрсатади. Истиқлолнинг кутлуг ўн ёши арафасида бунёд этилган Мингбулоқ саноат касб-хунара коллежи биноси ҳам Улуғнор тумани марказига кўрк бағишлади. 750 ўринли коллеж биносини Андижон сув ҳўжалиги трести қурувчилари барпо этдилар. Мазкур ўқув даргоҳи жаҳон андозалари талабларига мос бўлиб

талабалар учун барча қўлайликлар мавжуд. Бу ерда агросаноат мажмуи учун етти йўналиш бўйича малакали мутахассислар тайёрланади. Коллеж биноси қошида 250 ўринли талабалар ётоқхонаси ҳам бунёд этилган.

СУРАТЛАРДА: 1. Коллеж биносининг умумий кўриниши. 2. Мингбулоқ агросаноат касб-хунара коллежи директори Муйибатой Нуриддинова.

Бахтиёр ҲАМРОҚУЛОВ олган суратлар.

ОИЛА ҚЎРҒОНИ БУЗИЛМАСИН

аммолари билан шугулланувчи давлат ва турли нодавлат ташкилотлари бор. Лекин негацир оилада 1 шахс сифатида турувчи эркеклар муаммолари эса четда қолган. Худди шундай «Оила» илмий-амалий маркази ҳам жамиятда эркеклар ўрнини нутиб қўймаптими?

-Тан оламани, марказимиз фаолиятида аёлларга эътибор қилинган. Лекин эркеклар масаласига келганда фақат ёш йигитларни оилага тайёрлаш масаласини қўриб чиқяптимиз. Шу ўринда бир мисол. Эркак жиноят қилса, табиий қараймиз. Аёл жиноят қилса-чи? Қўзимиз каттароқ очилди. Тўғри, аёл - оғиз, у ҳамма вақт ҳимояга муҳтож бўлиб келган. Лекин бу эркекларга аҳамият бермаслик керак, деганимиз. Ахир йигитларни оилага тайёрлаш, улар ўртасиданги ўзига яраша муаммоларни бариқаратди эҳти зарур. Афсуски, айни шу масалалар билан машғул бирор ташкилот йўқ. Оқибатда оилада кўп оталар ўзларининг боқувчилик ролини нутиб қўйишмоқда.

-Айнан шу сабабдан ҳам аёлларимиз ўртасида жиноят тез-тез учирапти шекилли?

-Аёллар ва воёга етмаганлар ўртасидаги жиноятчиликни илмий асосда ўрганишимизда, бунга биз ҳам амин бўлдик. Шунингдек, ҳуқуқий онг ва маданиятнинг тўла шаклланиши ҳам аёллар, шу қатори болаларнинг арзимас майда ўғрилиқ, ноқонуний иш қилиши ва жиноятчи ё ҳуқуқбузар тамғасини олишга сабаб бўляпти. Шу ўринда бир тадқиқотимизни мисол келтирай.

Яқинда Қашқадарё ва Навоий вилоятларида воёга етмаганлар ўрта-

хам умрини берсин», - дейишганди.

Бир жиҳат бизни қувонтиради. Гўдақлар ўртасида ўлим анча камайган. Бу ҳам ҳукуматимизнинг оналик ва болаликни алоҳида муҳофаза қилаётгани самарасидир. Бироқ аёлларимизнинг айнан ўзларига боғлиқ сабаблар туфайли оналар ўлими бироз ошган.

-Ўзларига боғлиқ сабаблар деганда нималарни назарда тутаясиз?

-Қўп оналарда камқонлик кузатилади. Бу айниқса, қишлоқ жойларда учрайди.

Биз Самарқанддаги тадқиқотда қизик бир ҳолатни гувоҳи бўлганмиз. Бўлғуси она камқон. Зарур витаминлар етишмайди. Лекин у яшаётган ҳовлисида, қорбоғида организмни талла қилаётган витаминларни бера оладиган мевалар - олмаю узум дейсизми, ёноқ, анор дейсизми, бари бор. Аёл эса уларни истезмол қилишни ҳаёлига ҳам келтирмай, бозорга олиб чиқиб сотаркан.

Ёки қўп аёлларимиз репродуктив саломатлик қондаларига риоя қилмай, ўз жонларига озор бераптилар. Ва айни шу ҳолатлар салбий оқибатларга олиб келяпти.

-Хулоса қилсак, марказ оила муаммоларига боғлиқ тадқиқотлар билан бирга яна қандай чора-тадбирларни амалга оширяпти?

-Бизга оила муаммоларининг ил-дизлари маълум. Биз эса жойлардаги хотин-қизлар, воёга етмаганлар масалалари билан шугулланувчи ташкилотларга ўз кўрсатмаларимизни, тақлифларимизни берамиз. Асосийси, ёш оилалар учун тавсияномалар, китоблар, турли буклетлар тайёрлаб ёшлар ўртасида тарқатяптимиз. Халқ таълими вазирлиги билан келишган ҳолда лицей, коллеж ва олий ўқув юрти талабаларининг «Оила психологияси» китобини ўқи-ўрганишлари шартли рағбатидир.

Муҳими, мавжуд муаммолардан келиб чиқиб, эртага бугунги ҳол тақорланмаслиги учун ҳаракатдамыз.

Фарида МАҲКАМОВА суҳбатлашди.

СПОРТ ОЛАМИДА

ЕНГИЛ АТЛЕТИКАЧИЛАР БАҲСИ

Маълумки, ҳар йили мамлакатимиздаги енгил атлетикачилар иштирокида Республика олий маҳорат спорт мактаби биринчилиги мусобақалари бўлиб ўтади.

Жорий йилда ҳам ушбу анъана бузилмади. Енгил атлетиканинг 15 тури, жумладан, 1500 метр масофага югуриш, узок масофадан ядро улоқтириш мусобақаларида республикамизнинг турли вилоятларида келган 100 нафар спортчилар Тошкент шаҳридаги Марказий Ҳарбий Спорт Клуби мажмуида голиблик учун кураш олиб боришди. Шуниси аҳамиятлики, энди ушбу турнирда муваффақият қозонган енгил атлетикачилар 11-12 ноябр кунлари Жиззах вилоятида Ўзбекистон Республикаси Конституциясига бағишлаб ўтказиладиган турнирда қатнашадилар.

ҚЎҚОНЛИКЛАР ҒАЛАБАСИ

Қўқон шаҳрида волейбол бўйича Ўзбекистон кубоги мусобақалари ўтказилди.

Унда голиблик Қўқоннинг «Атомобилчи» ҳамда Самарқанд, Тошкентдан ташриф буюрган волейболчиларга насиб этди.

ПОЛВОНЛАР БЕЛЛАШИШДИ

Пойтахтимиздаги МХСК мажмуида Оналар ва болалар йили муносабати билан ўсмирлар ўртасида 6 вазн тоифасида курашнинг дзюдо тури бўйича халқаро турнир бўлиб ўтди.

Ушбу нуфузли мусобақада юртимизда дзюдо билан шугулланётган полвонлар билан бирга МДХ давлатларидан келган 300 нафар ёш спортчилар ҳам иштирок этишди. Унда умумжамоа ҳисобидаги голиблик Ўзбекистон термасага насиб этган бўлса, ўз вазнлари тоифасида Аҳмедов, Мавлонов, Бингалов, Курбанов, Бурханов ва Қориевлар олтин медаллар билан тақдирландилар.

РУС БОКСЧИСИНИНГ ҒАЛАБАСИ

Лас-Вегас шаҳрида ўрта вазнли профессионал боксчилар россиялик Константин Цзю ҳамда америкалик Заб Жуда ўртасида ўтказилган жанг бор-йўғи 2 раунд давом этди.

63,5 килограмм 31 ёшли Константин Цзюдан 7 ёш кичик бўлган Жудани қажшатиқ зарбага учратиши натижа-сида у полга юз тубан йиқилди. Ҳатто, шу кунги Жудани маънавий қўллаб-қувватлаш учун Майк Тайсон ҳам бокс залига ташриф буюрганди. Афсуски, омад рус боксчисига насиб этди. Ушбу жангдан сўнг Константин Цзю WBA, WBC, IBF бўйича ўрта вазнли спортчилар ўртасида жаҳон чемпионатининг барча камарларини олган биринчи россиялик боксчи ҳисобланди.

ОУЭН БАРТЕЗНИ ДОҒДА ҚОЛДИРДИ

Якшанба кунги ўтказилган ўйинда «Манчестер-Юнайтед» жамоасига қарши майдонга тушган «Ливерпул»да Майкл Оуэн ҳамда Эмил Хескилар биринчи дақиқада-ноқ ташаббусни қўлга олдилар.

Айнан шу ўйинда Оуэн 1998 йил Францияда ўтказилган жаҳон чемпионатида мухлис-лар томонидан ўзига берилган баҳони яна бир бор исботлади ва янги аср футбол олами-да ёрқин юлдузлигини намоён этди. Биргина унинг ўзи Фабьен Бартез дарвозасини 2 маротаба ишғол этди. Шу кун Дэвид Бекхэмнинг жамоасидан омад юз ўтгирди ва ўйин 3:1 ҳисобида «Ливерпул» лиқлар фойдасига ҳал этилди.

Ақбар ЙЎЛДОШЕВ тайёрлади.

ШУ ҲАФТАДА ОБ-ҲАВО ҚАНДАЙ БЎЛАДИ?

Ўзбекистон об-ҳавони кузатиш маркази маълумотларига кўра, ҳафта бошида мамлакатимизда ҳаво бир оз булутли бўлади. Шарқдан 7-12 м/с тезликда шамол эсади.

ТОШКЕНТ шаҳрида кечаси 6-8, кундузи 17-19° илқ бўлади.

КОРАКАЛПОГИСТОН ва ХО-

РАЗМ вилоятида ҳарорат кечаси 3-8, кундузи 15-20° га кўтарилади.

БУХОРО, НАВОИЙ, ҚАШҚАДАРЁ ва СУРХОНДАРЁ вилоятларида ҳаво босими кечаси 4-9, кундузи 17-22° ни ташкил этади.

ТОШКЕНТ, САМАРҚАНД, ЖИЗЗАХ ва СИРДАРЁ вилоятлари ҳамда ҚАШҚАДАРЁ водийсида кечаси 4-9, кундузи 15-20 даражага етади.

7-10 ноябр кунлари Республикаимиз бўйича ҳаво ўзгариб, 8 ва 9 ноябрда айрим жойларда ёмғир ёғади. Шарқдан 7-12 м/с тезликда шамол эсади.

КОРАКАЛПОГИСТОН ва ХОРАЗМ вилоятида кечаси 7-8 ноябрда 5-10, 9-10 ноябрда 1° совуқ, -4° илқ, кундузи 7-8 ноябрда 7-12, 9-10 ноябрда 15-20° илқ бўлади.

БУХОРО ва НАВОИЙ вилоятларида ҳарорат кечаси 7-8 ноябрда 7-12, 9-10 ноябрда 0-5, кундузи 7 ва 10 ноябрда 15-20, 8-9 ноябрда 7-12° га етади.

САМАРҚАНД, ЖИЗЗАХ, СИРДАРЁ, ТОШКЕНТ вилоятлари ҳамда ҚАШҚАДАРЁ водийсида кечаси 7-8 ноябрда 7-12, 9-10 ноябрда 2-7, кундузи 7 ва 10 ноябрда 15-20, 8-9 ноябрда 9-14° илқ бўлиши кутилмоқда.

ҚАШҚАДАРЁ ва СУРХОНДАРЁ вилоятларида ҳаво босими кечаси 7-8 ноябрда 9-14, 9-10 ноябрда 4-9, кундузи 7 ва 10 ноябрда 18-23, 8-9 ноябрда 11-16° ни ташкил этади.

Тошкент шаҳар Яқкасарой туманидаги «Интилиш-бизнес» масъулияти чекланган жамият тугатилади. Давоолар эълон босилган кундан бошлаб икки ой давомида қабул қилинади. Тел.: 48-08-58

Тошкент шаҳар Миробод туманидаги «BDI» жусусий фирмаси тугатилади. Давоолар эълон босилган кундан бошлаб икки ой давомида қабул қилинади. Манзил: Т.Шевченко кўчаси, 11-й. Тел.: 65-49-49

1985 йили ТошПит томонидан Шукров Ақбар Қодировни номига берилган № 061353 рақами диплом йўқолганиги сабабли бекор қилинади.

Ўрмон ҳўжалиги Бош бошқармаси тизимидagi «Шифобахш» ишлаб чиқариш бошқармаси жамоаси Бош бошқарма бошлиғининг ўринбосари Мурод Мирпўлатовга опаси Муҳаббат ТУРСУНОВАнинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Бош муҳаррир ўткир РАҲМАТ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Сайд АҲМАД, Тўро ХОЛТОВ, Азизжон АҚОНОВ, Абдурашид БОБОМИРЗАЕВ, Искандар ҚАЛАНДАРОВ, Эркул ЗИҚРИЕВ, Икромжон НАЖМИДДИНОВ, Бахтиёр ОЛИМЖОНОВ, Комилжон МАМАЖОНОВ, Суннат САЙДАЛИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари), Ҳабиб ТЕМИРОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Озод ШАРОФИДДИНОВ, Фахр ШЕРИҲАММАД (масъул котиб), Шамсиддин ЭСОНОВОВ.

МУАССИСЛАР:

Қишлоқ ва сув ҳўжалиги вазирлиги, «Ўздонмақсулот» корпорацияси, «Ўзметасабзавотузмасаноат-холдинг» компанияси, «Ўзпахтасаноат», «Ўзбек илғи», Деҳқон ва фермер ҳўжаликлари уюшмалари, Агросаноат мажмуи ҳодимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси

Телефонлар:

Қабулхона - 133-09-93 (факс) 133-40-87 (факс), бош муҳаррир ўринбосарлари - 133-16-27, 133-44-43, котибият - 136-56-26. Ижодий гуруҳлар: 136-56-21, 136-56-25, 136-54-42, реклама ва эълонлар - 136-56-30

ВИЛОЯТ МУҲБИРЛАРИ:

Қорақалпоғистон Республикаси - 8-361-58-512-17; Андижон - 8-374-2-25-32-23; Бухоро - 8-365-22-648-22; Жиззах - 8-372-3-553-59; Навоий - 8-436-22-588-56; Наманган - 8-369-43-311-81; Фарғона - 8-373-611-221-97; Самарқанд - 8-366-233-00-52; Сурхондарё - 8-376-46-626-61; Сирдарё - 8-367-225-41-73; Тошкент - 8-371-136-56-21; Хоразм - 8-362-22-640-80; Қашқадарё - 8-375-22-517-65.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТЕВУТЧИЛАР Кўчаси, 32

Газета сешанба, пайшанба, жума кунлари чиқади

«Шарқ» нашриёт матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида босилди. Манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-йўл.

Газетамиздан мақолалар кўчириб босилганда «Қишлоқ ҳаёти»дан олинди деб кўрсатилинсин. Навбатчи: О.ҲАЙИТОВ.